

זה משעשע. זה מבדר. אבל האם זה חשוב?

עובינות באוויר

בגירוש המוני של הפלסטינים מהארץ, ובסיוח כל הגדה והרצועה. באמצע יהיו כ-90 חבריכנסת שיגמגמו קצת כך וקצת כך, וינסו/ניצו ויציגו/יוציגו, שיסתייגו מאופציית הגירוש ומהאופציה הפלסטינית גם יחד, שידברו על דרכיו עכשיו ושלום אייפעם בעתיד.

הברעה לא תהיה. אף שחוסר-הברעה הוא אסון.

איך זה קורה שבשנת 1988, שנת האינתיפאדה, משתעשע הציבור בשביעיות ובעשירות, במישחקים בין משה ארנס ודויד לוי, במולו של ביבי נתניהו ובאסונו של אבא אבן, מבלי להתייחס ברצינות להכרעה הגורלית? יש המאשימים בכך את התיקשורת (כן, שוב התיקשורת) ובעיקר את הטלוויזיה. אישום זה אינו מופרך. יש בו מידה של אמת.

התיבה המהבבת אינה קולטת רעיונות. אין היא מתאימה לדיון רציני בבעיות מופשטות. שלום אין פרוצור, וגם לא לשטחים. אייפשוף להושיב אותם כאולפן, כדי שיתווכחו זה עם זה להנאת הקהל מפנח-הגרעינים. המירקע אוהב את פנייה-אדם. הוא עוקב אחרי הבעות-פניו, תנועות-עיניו. הפסקול קולט סיסי מות פשוטות, קצרות, שוות לכל נפש. מי שמנסה להסביר עניין מופשט מאבד את תשומת-לב הקהל, וכך גם מי שמדבר ארוכות.

השפמפם של יצחק שמיר, העניבה של שימעון פרס, הנחיריים של אריאל שרון, השפתיים של דויד לוי — כל אלה נחרטים בזיכרון.

בתהיכרה נרשמים איתותים גופניים שמ' אותה האיש המראיין, מבטיו, הקימוט של מיצחו, התיסרוקת, הלבוש.

ואילו הבעיות הקשות נעלמות. הוויכוח האמיתי על ההכרעה הגורלית נגנז. במקומו באים מישחקי-סרק במילים, המגוגיה פשטנית. הרגש הוא על האיש, ועליו בלבד. ההכרעה הגורלית ביותר הופכת, לפני המצלמה, לעניין אישי לגמרי, ל"התמודדות".

כל אחד יכול להבין "התמודדות". כל אחד התנסה בהתמודדות בין ילדים על חסדי אבא אמא, בהתמודדות בין הכריס-לעבודה על משרה בכירה. כל אחד יכול להחליט אם פלוני או אלמוני סימפאטי יותר, מרשים יותר.

אסם מאופס, בעל חזות טלוויזיונית חלקלקה, יתגבר על הוגה-רעיונות רציני, המציע פיתרונות מרהיבים, מכאיבי בים ומרגיזים.

חולה-סרטן לא יבחר ברופא על פי חיובו, ושום ועדה ציבורית לא תמסור בניית גשר חשוב למתנחלים רק משום שהופעתו נאה ודיבורו חותר. אך כך בוחרים כיום עמים את המנהיגים, שאצי בעם על הכפתור הגרעיני.

ל זה יוצר אווירה של ספורט. הפוליטיקה הפכה למישחק של כדורגל.

אנשי הליכוד מכאן ואנשי המערך מכאן דומים הרבה יותר לאגודות-חובבים של בית"ר והפועל מאשר למיפולגות פוליטיות. הם מקבלים בהתלהבות שחקורכש כמו ביבי נתניהו, הם מוכנים לנופף בדגלים ולתקוע בתצורות למען אליל זה או אחר על המיגרש.

מכאן הצורך בהתמודדות, מושג השאול מעולמם-הספורט. הכל נתפס כתחרות ספורטיבית, שבה יש שתי קבוצות, זו שלנו וזו של בני-הזונות. הליכוד מול המערך. שמיר-ארנס מול לוי-שרון. אפשר להרע, לפצח גרעינים, לשי תות בירה, להשתולל, לצרוח, ליהנות. ואחרי-כך אפשר ללכת לישון בשקט.

אולם בכחירות לכנסת ה-12, וגם בכחירות הפנימיות בשתי המיפולגות הגדולות, מונח על כפות-המאזניים הרבה יותר מאשר מיספר הגולים או הסלים.

מדינת-ישראל עלולה להפסיד את ההודמנות האחרונה להגיע אל השלום. ביום הבחירות עלולה להתחיל הספירה-לאחור אל המילחמה הבאה, שבה ייהרגו רכבות גברים, נשים וילדים מגאויים רעילים במרכזי-איוולוסיה. או להיפך: עשוי להיפתח תהליך שיובייל לשבירת חומות הגטו וציאה למרחב.

אבל על כך אין ויכוח של ממש — לא בתוך המיפולגות הגדולות, לא ביניהן.

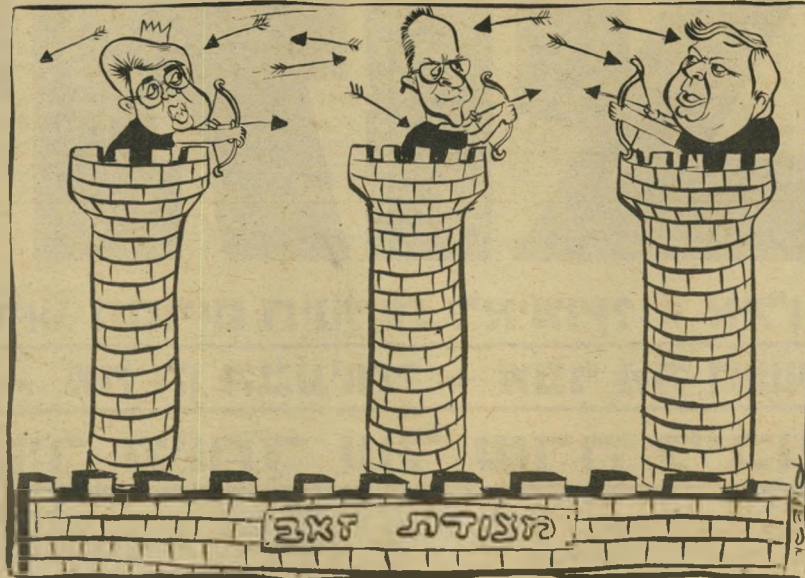
בידור, שעשוע — בוודאי. מאורע רציני — בוודאי שלא.

תהליך כולו הוא פארודיה של הכרעה דמוקרטית. אולי מוטב לאמר: התנוונות של התהליך הדמוקרטי.

הכנסת ה-12 עשויה לכהן במשך ארבע שנים מכריעות בתולדות המדינה. האינתיפאדה, המצב הבינלאומי, המצב הפנימי — הכל דוחפים להכי רעה.

באחד הימים בארבע השנים הקרובות יצטרך עמיישראל להחליט החלטה ברורה: לזוותר על השטחים הכבושים (כולם) תמורת שלום מלא, או לזוותר על השלום (לנצח) כדי להחזיק בשטחים האלה.

כפי שזה נראה עתה, לא תהיה כל אפשרות לרחות את ההכרעה במשך ארבע שנים נוספות,

כפי שרחינו אותה במשך 21 השנים האחרונות. הבחירות האלה היו אמורות להיות מישאל-עם על הנשוא הזה.

כבר עתה ברור לגמרי שלא יהיה שום מישאל כזה, ושום דבר הדומה לו. מי שיבחר במערך יבחר בסופר-מארקט — בשלום ובמילחמה, בסיוח וב-פשרה טריטוריאלי" (מה זה?), בדרכיו ברוטאלי וב-עליה על דרך השלום".

מי שיבחר בליכוד יבחר במסר ברור יותר. אבל גם הליכוד עומד להכריזו בכחירות: רק אנחנו יכולים לעשות שלום. ובמרומו: רק אנחנו יכולים להחזיר שטחים, כפי שהחזרנו את כל סיני, על ימית ובנותיה. משמע: מי שיבחר בליכוד יצביע בעד ארצישראל השלמה וגם בעד נסיגה נוסח דהיגול. הוא בוודאי לא יצביע בעד פיתרון ברור של "הבעיה הדמוגרפית".

פיתרונות האמיתיים נמצאים בשני הקצוות.

מפ"ם ור"ץ קיבלו עתה את המצע המדיני, שהיה עד כה נחלת הרשימה המתקרמת ורק"ח בלבד (שהוא הובא לכנסת לפני 21 שנה על-ידי תנועת העולם הזה — כוח חדש). כלומר: משא ומתן עם אש"ף על שלום בין מדינת-ישראל ומדינה פלסטינית, שתקום לצידה. אצל מפ"ם ור"ץ זה קצת מקושט, קצת מגומגם, אבל הכוונה ברורה לכל בר-דעת.

משמע: משמאל למערך יהיו בכנסת הבאה כ-15 חבריכנסת שירגלו בפיתרון ישראלי-פלסטיני.

בגד השני יהיו כ-15 חבריכנסת של התחיה, צומת, כך ותיים-לאומניים למיניהם שידגלו

בכל הקופה, או להפסיד את כולה לטובת לוי שרון. זה לא היה משנה מאומה לגבי אופי הרשימה ועתיד המדינה.

לכן היה כל הפסטיבל הזה חסר כל חשיבות. בידור להמונים. חגיגה לצו' סיהטלוויזיה המשוועממים. מישחק חברתי ביוסיקויץ' הס'מנשווא.

אין זה אופייני לליכוד בלבד. כמעט אותו הדבר קרה גם במיפית לגת-העבודה.

היה מחנה-פרס, והיה מחנה-רביץ. ההבדל בייניהם? אפס.

במחנה-רביץ היו יונים (אורה נמיר, שבה וייס) וניצים (רביץ עצמו). במחנה פרס — כנ"ל. יונה לחמה ביונה על מקום טוב באמצע, נץ ררס נץ כדי להיכלל ברשימה.

בשטח הסתובכו עופות שאיש לא רע בביתחה אם הם יונים, ניצים או תוכים. הדיבורים על

רשימה יוניתיותר או ניציתיותר הם עורבני פורח.

גם במערך וגם בליכוד נשארו אותן הגברות באותן האדרות. מה ושם נוספה לארבע אפליקציה חדשה. זה הכל.

רשומי-הבחירות התחילו לערוך הש' בוע חישובים מלומדים: האם הפנים החדשות בשתי הרשימות משפרות את הסיכויים של רשימת-הליכוד או רשימת-המערך?

המערך הפליג בשבת הפנים החדשות שלו. המון. יותר מתריסר. אנשים ממש חדשים, כמו לובה אליאב. עסקנים מקומיים, כמו אלי רייז ועמיר פרץ.

עכשיו בא הליכוד, ומעלה על נס את הפנים החדשות שלו, לא מבחינת הכמות אלא מבחינת האיכות. ביבי נתניהו. בני (סליחה: זאב בנימין) בגין.

האם זה ישפיע על הסיכויים? שטויות.

פה ושם יוכל מועמד חדש להוסיף משהו למערכת-התעמולה, אם בזירה הארצית, אם בזירה המקומית. אבל לגבי הרשימות עצמן זה משנה מעט מאוד.

כאשר מישוה נותן את קולו לרשימה גדולה, האם איכפת לו מי תופס את המקום ה-24 ברשימה?

בחרים ברשימה כולה, ובעיקר בעומד (או בעומדים) כראשה. כל שאר המועמדים חשובים רק לעצמם.

גם מבחינה זו היה הפסטיבל הכפול והמרובע הזה חסר כל משמעות.

זה הזכיר כנס של פיארולים בימי הרייך הגרמני (הראשון).

כאשר הגיעה העת לבחור בקיסר, התכנסו המלכים, הרוכס והרוזנים באווירה חגיגית. הרגלים הציבעוניים התנופפו ברוח, אבירים ערכו קרבות-דמה, גברות חסודות עיפעפו למעריצים.

מאחורי חזית עליוזה זו נערך המאבק על הכתר. בין הפיאודלים הגדולים נערכו קואליציות, שקמו בן-לילה והורו פרו כרויפ. הכל בגדו בכולם, הכל התחברו עם כולם.

המועמדים העיקריים הקימו מחנות של תומכים, שהתפוררו באותה המהירות שבה קמו. הידיר של אטמול הפך ליריב של היום, ולהיפך. כל אחד רגז רק לעצמו, כל אחד רצה להשיג בחורמנות זו עוד ועוד עצמה, שטחים, צמיתים, הכנסות.

לבסוף נבחר הקיסר. האינמריגות נמשכו מאחורי הקלעים עד לכנס הבא של הנסיכים-הבוחרים.

כך בחרות. קרנאל. מחנות. חגיגה. בריי תות. נגידות.

בראש כל מחנה עומד פיאודל גדול. הידיר-מלך-ישראל. הרוכס לבית-שרון. הנסיך הגדול ארנס. שמיר קיסר.

מאחוריהם — צבא גדול ומגוון של פיאודלים גדולים וקטנים. רוזנים רבייכוח ואצילים שירדו מנכסיהם. אבירים שהם חרבות-להשכיר. סתם הרפתקנים. מחפשי-מזל שזוהי הזרמנותם האחת לכמה שנים לגרוף ג'ובים ומישרות. אבירים שורדים. שליטים מקומיים של ממלכות בנות כמה קילומטרים, המבקשים למכור את עצמם ביוקר. וגם טרובאדורים, דווקישוטים למיניהם, גברות חסודות ולא-כיליך חסודות.

כל ההמון הזה התפלג למחנות. ומעל לכל מחנה מתנופף דגל. הדגל האיש של הפיאודל שהבטיח לאנשי-המחנה הטבות ומישרות אם הוא יוכה ככתר, חלק בבניה הגדולה, נתח מן השלל המצפה למנצח. על חשבוננו.

אין דגלים של רעיונות. שום רעיונות לא הביאו להתאגדות מחנה אחד מול יריבו. גם בבוכובית-מגדלת אין להבחין בהבדל רעיוני ומעשי כלשהו בין מהנחיליו ומחנה-שרון, ובין כל אלה יחריו לבין מחנה שמיר-ארנס.

לאומנות? כולם לאומנים. שוחרי-סיפוח? כולם שוחרי-סיפוח. שואפי-טראנספר? כולם שואפים לטראנספר. מי בגלוי, מי בחציפה. התנחלות? כולם מתנחלים. כולם מוכנים לקצץ ידיים, לירות כדי להרוג, לסגור שטחים מפני הטל-וויזיה.

מה ההבדל בין רמגוג ותיק כמו מיקו איתן ובין רמגוג טרי כמו ביבי נתניהו? מי מוכן לגרש יותר ערבים — דויד מנג (מחנה-שרון) או רב שילנסקי (מחנה נהשימיר)? מי שונא-ערבים קיצוני יותר — השר המחויך משה קצב או השר הזועף חיים קורפו?

אין שום הבדל בין המחנות האלה. ההש' תיכות של פלוני למחנה-שמיר ושל אלמוני למחנה-לוי היא מיקרית לגמרי. אין חלוקה על-פי ההשקפה או הטמפרמנט ואף לא על-פי המוצא הערתי.

ההתאגדות היא תועלתית לגמרי. לכולם מטרה אחת: להיכנס לרשימה במקום ריאלי, מוקדם ככל האפשר. כחירת המחנה היתה עניין של חשבון וסיכוי.

על בן און שום קביעות להשי' תיכות זו. עובדיה עלי יכול להיות היום כאן ומחר שם, יהושע מצא יכול להיות היום שם ומחר באן. הכל ענייני של כדאיות בתיומה. בריות חרש-עמית בערבון מוגבל מאוד.

ועוד פחות משמעות יש לריב-מחנות מבי חניה לאומית. מתנה שמיר-ארנס יכול היה לזכות